

EU OG NATIONALSTATEN

OPG 2

Jeg vil i opgaven sammenligne de forskellige opfattelser af EU's betydning for nationalstaten og årsagerne til vælgernes syn på EU, der kommer til udtryk i bilag B1 af Mogens Lykketoft, B2 af Erik Holstein og B3, der er et interview med Malene Wind.

I bilag B1 ser Mogens Lykketoft diskursen omkring EU, som en af de største faktorer for desintegrationen. Han mener, at politikerne og medierne kun giver EU skylden for alt, der er dårligt. Finanskrisen og flygtningekrisen har fået befolkningerne i EU til at vende sig væk fra alt der er fremmed og fokusere på det nationale i stedet for at huske på, hvilken fordel EU-medlemskabet er for nationalstaten. Modsat mener Erik Holstein i bilag B2, at EU fra starten af har været en dårlig forretning for Danmark, da EU's uigennemsigtige beslutninger har "misbrugt" Danmarks suverænitetsafgivelse og fået vælgerne til at være skeptiske overfor EU. I bilag B3 har Malene Wind samme tilgang til EU som Lykketoft. Hun mener også, at medierne og politikerne i samfundet generelt er skyld i desintegrationen, og hun lægger vægt på at EU er et fælles projekt, der skal klare de største problemer i fællesskab og ikke blande sig i det unødvendige, og at EU på den måde er den bedste måde at sikre nationalstaten på.

Lykketoft betragter EU ud fra en neofunktionalistisk tilgang til integrationen. Han ser det som en fordel, at EU's samarbejde har udviklet sig til langt mere end bare frihandel, fordi den spill-over-effekt, der er sket, har sikret høje fælles standarder på mange andre områder også, hvilket er med til at sikre velfærden i hele Europa, og det har givet en god ramme for globaliseringen. EU har altså på den måde skabt bedre rammer for nationalstaten, idet EU har givet muligheder for f.eks. uddannelse i udlandet og mange andre ting. I modsætning til Lykketofts positive syn kritiserer Holstein spill-over-effekten, fordi den har ført til beslutninger om integration på områder, der har været svære at forudse konsekvenserne af. Han mener at *"...man har overgivet suverænitet i et omfang de færreste almindelige borgere har haft overblik over"*(B2) og konsekvenserne af det har f.eks. været en finanspolitik, som sydeuropæerne ikke selv har indvilget i, kvoteflygtninge som østlande ikke har sagt ja til at modtage, og velfærdsturisme der er med til at udhule velfærdssystemet i Norden. Hans tanker er derfor et udtryk for, hvordan intergovernmentalisme er med til at påvirke integrationen i

EU, fordi de enkelte medlemslande gerne vil have deres egeninteresser højere op på dagsordenen. Han mener derfor, at EU har haft negative konsekvenser for nationalstaten, da det overstatslige samarbejde har haft uforudsigelige følger bl.a. for Danmark, som han nævner i sit eksempel. Lykketoft mener, at vi skal huske på Europas historie, der var stærkt præget af interstatslige krige og se på det fredelige Europa, vi har i dag, hvilket i høj grad har skyldtes Unionen; *“Vi ville binde hinanden så tæt sammen, at vi ikke igen risikerede at bruge et halvt århundrede på skiftevis at slå hinanden ihjel og eksportere krise og arbejdsløshed til hinanden.”*(B1).

Holstein mener dog modsat, at modstanden til EU har været der stort set fra starten, men at den er blev ignoreret af lederne. Modstanden kunne allerede ses med nej’et til Maastricht-traktaten, og modstanden kulminerede med Brexit. En af grundene til modstanden kunne bl.a. være frygten for, at nationalstatens identitet ville forsvinde. Der mener Malene Wind dog det modsatte; at nationalstaten netop styrkes af EU, fordi EU har været en måde at håndtere globaliseringen på og en måde at skabe flere fællesskaber på. Her nævner hun bl.a. Luxembourg, der er en meget lille stat men et kerneland i EU, og fremhæver, at de både har en nationalsang og et landshold, hvilket viser, at de har et nationalt fællesskab, selvom de er ekstremt engagerede i EU. Wind nævner også historikeren Alan Milward, der udtalte at formålet med EU ikke var at underminere nationalstaten, men i stedet støtte den. Wind siger dog, at den opfattelse af EU ikke er den, der kommer til udtryk i medierne, hvor EU i stedet bliver betegnet som *“det ansigtsløse monster”*(B3). Medierne og politikerne er derfor i høj grad med til at skabe diskursen omkring EU, hvilket får betydning for vælgeres syn på EU.

Holstein mener i den forbindelse at EU lider af et demokratisk underskud, hvor beslutningsprocesserne er for komplekse og uigennemsigtige til at den almindelige borger kan blive involveret, hvilket er en konsekvens af den overstatslige integration. Dette kan have stor indflydelse på vælgeres syn på EU, for hvis vælgerne føler at det overstatslige samarbejde betyder for mange kompromisser for deres egen stats interesser, kan det skabe modstand til EU, hvilket f.eks. kan ses med Brexit. Malene Wind mener i modsætning til dette, at EU har en klar målsætning om kun at involvere sig i de væsentligste ting, og hun siger om EU at *“... vi, der beskæftiger os med det forskningsmæssigt, kan se, at det de sidste 15 år har været nationalstaterne, der har været i førertrøjen. Derfor er det de nationale politikere, der står med et forklaringsproblem”*(B3). Her er det tydeligt at Wind anklager politikerne for at flygte fra alt ansvar og for at være med til at opdigte de sandheder, som de ved befolkningen gerne vil høre. Dette er kun muligt pga. den tid vi lever i, hvor populistiske politikeres udtalelser er mere troværdige end fakta. Det er derfor vigtigt at

politikkerne er gode til at fremhæve de fremskridt, der er sket i EU, som fælles EU-projekter og ikke som resultater, som de nationale politikere har opnået selv.

Wind og Lykketoft mener derfor begge, at medierne spiller en stor rolle for desintegrationen i EU. Dækningen i medierne af de forskellige kriser både den økonomiske i Sydeuropa og flygtningekrisen har fået en højrenationalistisk bølge til at rulle ind over mange lande i Europa, og fælles for disse partier er især modstanden til overstatsligt samarbejde. Dermed er der også blevet en større andel af vælgere, som er skeptiske overfor EU. Wind og Lykketoft ser ikke EU som en trussel mod nationalstaten, men i stedet som en måde at håndtere globaliseringen på. Holstein mener i modsætning til dette, at modstanden til EU har været der fra starten, og at desintegrationen i EU, og de skeptiske vælgere, skyldes EU's udemokratiske opbygning, og det faktum at EU er en trussel mod nationalstaten, fordi suverænitetssafgivelsen gør, at staterne ikke længere er herre i eget hus.